

FROMME, Franz (Bremen 26 april 1880 – Bremen 29 mei 1960).

Studeerde tussen 1899 en 1902 in Heidelberg, Kiel en Freiburg en vestigde zich na zijn huwelijk in 1908 in Lübeck. Vanaf 1917 woonde Fromme in Berlijn. Een Neder-Duitse schrijver in de eigenlijke betekenis van het woord was hij niet, omdat hij meestal in het Hoog-Duits publiceerde. Wel was hij voor de Neder-Duitse beweging van enig belang als ideoloog van een romantisch getint conservatief regionalisme. Fromme zag zijn tijd als gekenmerkt door de strijd van authentieke “volksculturen” voor hun bestaan tegen de “vervlakkende” en “nivellerende” moderne industriële beschaving, de “kapitalistische centralisatie”. Vandaar zijn belangstelling voor nationale bewegingen, die bij uitstek het verzet belichaamden tegen de “vervlakkende” internationale tendensen. Hij publiceerde voor de Eerste Wereldoorlog onder meer over de Ierse, IJslandse en Vlaamse kwestie.

Op een reis naar IJsland leerde Fromme in 1911 Andries Mac Leod kennen, de zoon van de Gentse hoogleraar **Julius Mac Leod**. In 1913 was hij twee keer op bezoek bij de familie Mac Leod, maakte kennis met Gentse **flaminganten** en schreef een opstel over Vlaanderen, waarin hij België al een “kunstmatig maaksel” noemde. Zijn opvattingen over het wezen van de Belgische staat kregen eveneens reeds voor de oorlog gestalte onder invloed van de stellingen van **Maurits Josson** over **Frankrijk** als “eeuwenoude vijand”. Fromme zag België als het historisch strijdperk van Romanen en Germanen, waar het in vreedstijd de Romanen waren die over alle troeven beschikten. De Germanen, politiek onhandig en onderling verdeeld, waren gedoemd om te bezwijken onder het overwicht van de Romaanse cultuur. Frankrijk had volgens Fromme de Belgische staat ingericht als “verfransingsmachine” om de op termijn beoogde annexatie cultureel voor te bereiden. De vernietiging van België was dus voor de Vlamingen de enige redding.

Deze stelling verkondigde Fromme tijdens de Eerste Wereldoorlog in talloze artikels en brochures. Hij was dan ook een sympathisant van de **Jong-Vlamingen**, die dezelfde ideeën beleden. Vlaanderen moest volgens Fromme een zelfstandige satellietstaat worden van het Duitse Rijk. Om strategische redenen moest Duitsland bovendien het oostelijke gedeelte van Wallonië aanhechten en moest de Waalse bevolking er worden verdreven. Fromme, die tijdens de oorlog eind 1916 zelf in België was, was een onverbiddelijke tegenstander van de officiële **Flamenpolitik**. Hij vond de Duitse gezagdragers in Brussel allemaal “onwetend” en “onbekwaam”, en verweet hen dat ze door Belgische wetten toe te passen de “verfransingsmachine” op dreef hielden.

Na de oorlog werd Fromme vanaf de tweede helft van de jaren 1920 de spilfiguur in de contacten tussen Neder-Duitse en Vlaamse kringen. Samen met onder meer de oud-activist **Godfried Rooms** richtte hij in 1926 in Berlijn een Neder-Duits-Vlaamse werkgemeenschap op. Hij onderhield contacten met Vlaamse dichters, verzorgde Vlaamse lied- en literatuuravonden en publiceerde in de late jaren 1920 tal van artikels over Vlaanderen in Neder-Duitse tijdschriften. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verbleef Fromme in Brussel als cultureel redacteur van de *Brüsseler Zeitung*.

WERKEN: 'Flämen und Wallonen in Belgien', in *Die Grenzboten*, jg. 72, nr. 25 (1913), p. 551-557; - 'Die vlämische Frage', in *Die Tat*, jg. 7 (1915), p. 317-326; - 'Die Bedeutung einer vlämischen Hochschule', in *Deutsche Rundschau*, jg. 42, nr. 5 (1916), p. 161-170; - 'De Toostand van 't Platduutsch', in *Dietsche Stemmen*, jg. 1, nr. 7 (1916), p. 1-9; - *Belgisches und Unbelgisches. Ausgewählte Aufsätze*, 1917; - 'Belgien in der europäischen Politik', in *Der Belfried*, jg. 3, nr. 3 (1918), p. 145-153; - 'Germanisches Erwachen', in *Deutsch-Niederländische Symphonie*, 1937; - *Begegnungen mit Flamen*, 1942; - 'Rückblick', in *Mitteilungen aus dem Quickborn* (1965) p. 95-99.

LITERATUUR: H. Quistorf en J. Sass, *Niederdeutsches Autorenbuch*, 1959; - H. Tomme, 'Franz Fromme weldra 80', in *De Standaard* (21 april 1960); - id., 'Franz Fromme te Bremen overleden', in *De Standaard* (3 juni 1960); - W. Dolderer, 'De nieuwe Duits-Vlaamse toenadering na de Eerste Wereldoorlog', in *WT*, jg. 47, nr. 2 (1988), p. 109-128; - id., *Deutscher Imperialismus und belgischer Nationalitätenkonflikt* (Kasseler Forschungen zur Zeitgeschichte, nr. 7, 1989).

WINFRIED DOLDERER